

ความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
กรณีศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
กรกฎาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
กรณีศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย”
ของ นางสาวศุภสิริ ดันตวิโรดม
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

๐.๕ (๒๕)
.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.อุษณีย์ เส็งพานิช)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.สัมพันธ์ เนตยานันท์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

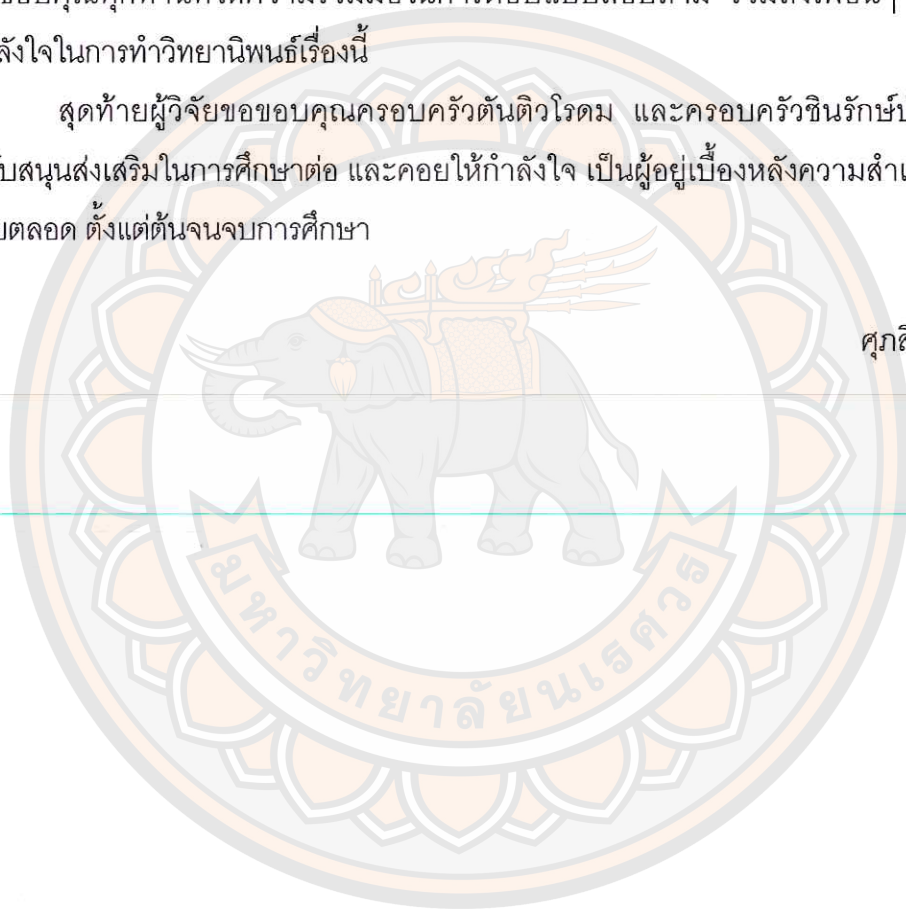
26 ก.ค. 2559

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร.สัมพันธ์ เนตยานันท์ ทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาในงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมถึงเพื่อนๆ ทุกท่านที่เป็น กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวต้นติวโรดม และครอบครัวชินรักษ์บำรุง ที่ให้การ สนับสนุนส่งเสริมในการศึกษาต่อ และคอยให้กำลังใจ เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้มา โดยตลอด ตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษา

ศุภสิริ ต้นติวโรดม

ชื่อเรื่อง	ความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย
ผู้วิจัย	ศุภสิริ ต้นติวโรดม
ประธานที่ปรึกษา	ดร.สัมพันธ์ เนตยานันท์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ บธ.ม. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	ความรู้ทางการเงิน การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย

ในงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาประชากร คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามตำแหน่งงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมกลุ่มประชากร โดยทำการสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 395 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ จะใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลในการตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบบสอบถามประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 4 ส่วน อันได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ความรู้ทางการเงินขั้นสูง และความกล้าเสี่ยง/กล้าลงทุน ในการวิเคราะห์ผลจากงานวิจัยนั้นจะใช้สถิติทดสอบ X^2 test, one-way ANOVA, ordinary least square และ binary logistics regression ในการทดสอบ

จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยโดยวิธี ordinary least square regression และ binary logistics regression พบว่า ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ แต่ในทางกลับกันความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน ไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

Title	FINANCIAL LITERACY AND STOCK MARKET PARTICIPATION : A CASE STUDY OF OFFICERS AT A THAI STATE ENTERPRISE
Author	Supasiri Tantiwarodom
Advisor	Sampan Nettayanun, Ph.D.
Academic Paper	Thesis M.B.A. Business Administration, Naresuan University, 2015
Keywords	Financial literacy, Stock market participation

ABSTRACT

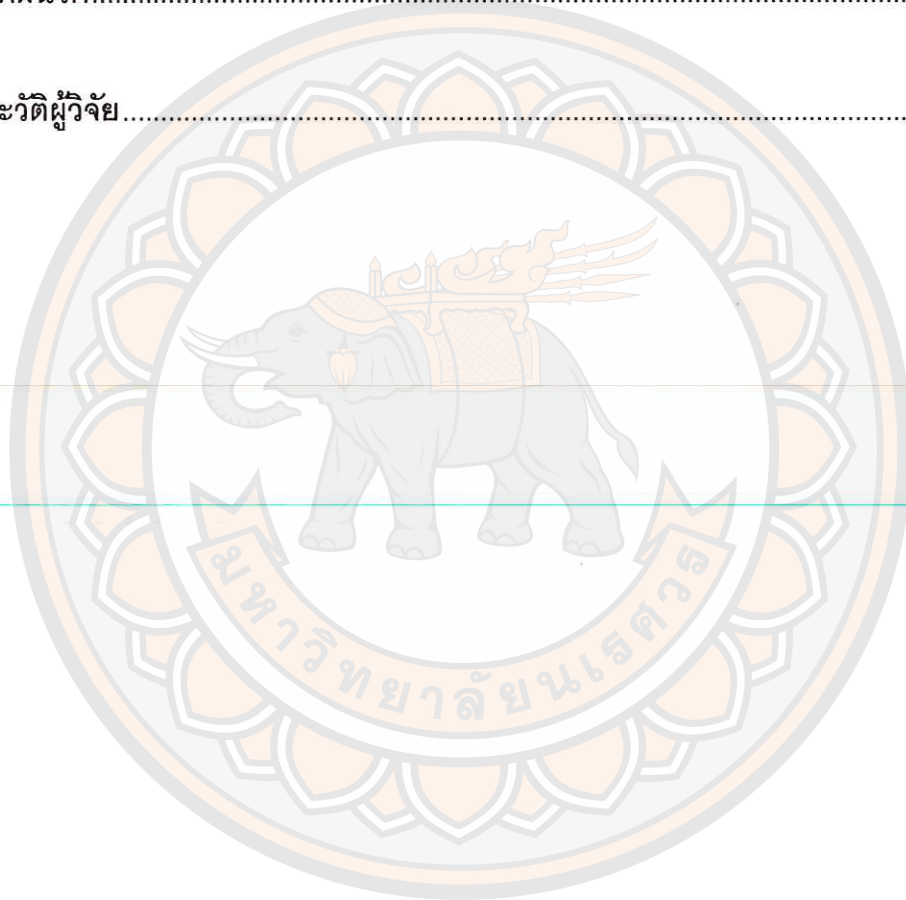
This research aimed to explore a relation between financial literacy and stock market participation of officers at a Thai state enterprise. Moreover the research studied a relationship between risk aversion and stock market participation. The sample of this research is 395 samples which was sampling by stratified sampling method. This research's questionnaire consisted of 4 parts; general information, basic financial literacy, advance financial literacy, and risk aversion. The data was analyzed by various statistical methodology including χ^2 test, ANOVA, ordinary least square regression and binary logistics regression. The study found that stock market participation related to financial literacy. Though risk aversion was not related to stock market participation.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	7
ขอบเขตของงานวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	15
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	17
4 ผลการวิจัย.....	21
5 บทสรุป.....	39
สรุปผลการวิจัย.....	39
อภิปรายผล.....	40
ข้อเสนอแนะ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	41
ภาคผนวก.....	45
ประวัติผู้วิจัย.....	55

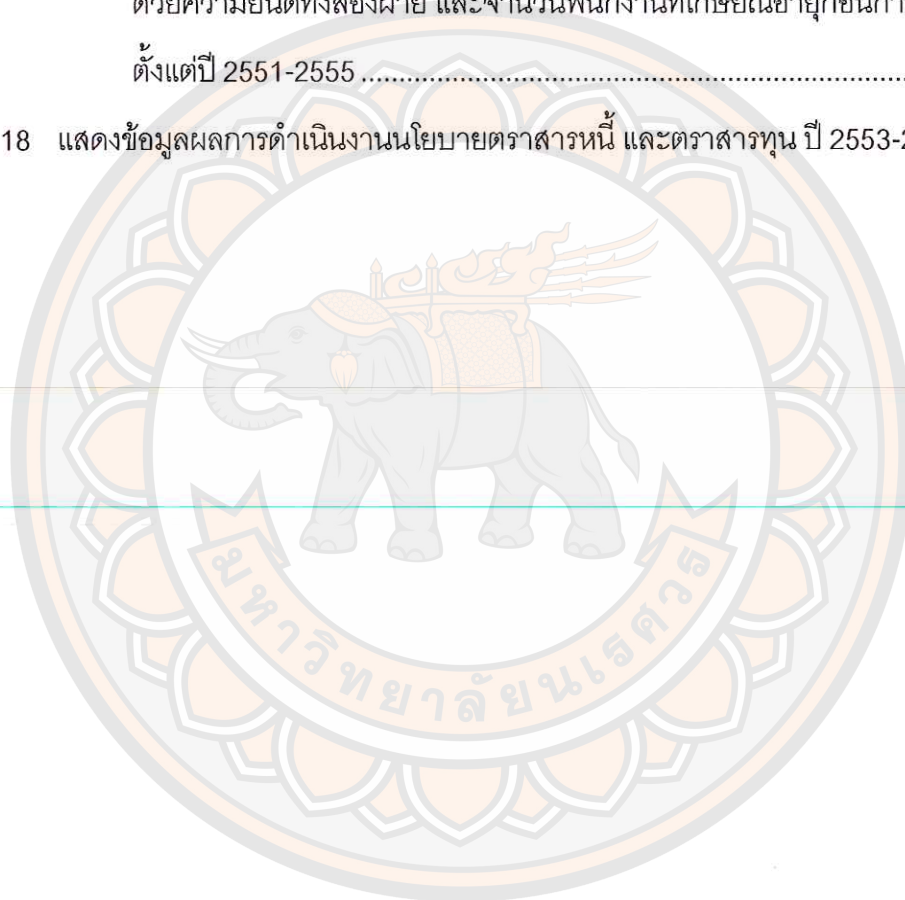

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Sampling).....	16
2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป	21
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	23
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุมและตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	24
5 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุน สำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) (one-way ANOVA).....	27
6 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพพนักงาน (%) (one-way ANOVA).....	28
7 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ (one-way ANOVA).....	28
8 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ (one-way ANOVA).....	29
9 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์ สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน (one-way ANOVA).....	29
10 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน (one-way ANOVA).....	30
11 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับความรู้ทางการเงินขั้นสูง (one-way ANOVA).....	30
12 แสดง Ordinary least square method	31
13 แสดง Binary logistics regression	34
15 แสดงรายได้และการออมส่วนบุคคลปี 2552-2556.....	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 แสดงแนวทางการจัดสรรเงินลงทุนเบื้องต้นตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้	47
17 แสดงจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุจำนวนพนักงานที่ออกจากงาน ด้วยความยินดีทั้งสองฝ่าย และจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุก่อนกำหนด ตั้งแต่ปี 2551-2555	47
18 แสดงข้อมูลผลการดำเนินงานนโยบายตราสารหนี้ และตราสารทุน ปี 2553-2557	48

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
---	-------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การออมเงินเกิดจากการนำรายได้ส่วนที่เหลืออยู่นอกเหนือจากที่จะนำไปใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคมาเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคตเพิ่มความมั่นคงในชีวิต และบางกรณีก็ออมเงินไว้เพื่อเหตุฉุกเฉินในอนาคตที่อาจเกิดเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องใช้เงิน วัตถุประสงค์ในการออมเงินนั้นมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น เพื่อวางแผนอนาคต เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ในยามเกษียณ เพื่อเป็นมรดกไว้ให้ลูกหลาน เพื่อเก็บเป็นเงินทุนในการลงทุนต่างๆ เช่น ลงทุนเพื่อการศึกษาในอนาคต ลงทุนในส่วนของที่อยู่อาศัย หรือแม้กระทั่งเพื่อเป็นเงินทุนในการทำธุรกิจหรือประกอบอาชีพต่างๆ ในอนาคต เป็นต้น การออมเงินถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจากช่วยเสริมสร้างให้เศรษฐกิจเกิดความมีเสถียรภาพ ช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากสถาบันการเงินสามารถนำเงินที่ได้จากการออมไปลงทุนในระดับประเทศแทนที่จะอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ เมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้น โอกาสที่ประชาชนจะมีงานทำและมีรายได้ก็มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจในประเทศดีขึ้น นอกจากนี้การออมเงินยังช่วยสร้างนิสัยที่ดี และสร้างวินัยที่ดีให้กับผู้ที่ออมเงินด้วยเช่นกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินของประชาชนนั้น ได้แก่ รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นตัวกำหนดความสามารถในการออมเงินของบุคคล กล่าวคือ คนที่มีรายได้น้อยย่อมมีโอกาสที่จะออมเงินหรือเหลือเงินที่จะนำมาออมน้อยกว่าคนที่มีรายได้มาก และคนที่มีค่าใช้จ่ายสูงย่อมมีโอกาสที่จะเหลือเงินอมน้อยกว่าคนที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับนิสัยการใช้จ่ายและการออมเงินของแต่ละบุคคลด้วย นอกจากนี้ปัจจัยด้านสถาบันการเงินก็มีผลต่อการออมเงินเช่นกัน เนื่องจากในปัจจุบันมีสถาบันทางการเงินมากมายที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ออมเงิน การเลือกสถาบันทางการเงินที่ให้บริการดีและเหมาะสมกับผู้ออมเงินแต่ละคนจึงถือเป็นแรงจูงใจให้คนเลือกออมเงินกันมากขึ้น เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับ

สำหรับภาพรวมการออมส่วนบุคคลของคนไทยจากตาราง 15 ในภาคผนวก ซึ่งแสดงรายได้และการออมส่วนบุคคลปี 2552-2556 พบว่า อัตราการออมส่วนบุคคลมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากปี 2555 และปี 2556 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า อัตราการออมส่วนบุคคลลดลงถึง 6.48% ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายได้พึงจับจ่ายใช้สอยส่วนบุคคลจากปี 2555-2556 จะเห็นได้ว่า มีอัตราเพิ่มขึ้น 1.57% เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล คือ อัตราเปลี่ยนแปลงจากปี 2555-2556 เพิ่มขึ้น 5.28% จากตัวเลขข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าอัตราการ

ออมเงินลดลงในปี 2556 เนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่มากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อ ภาวะเศรษฐกิจที่มีปัญหาภายในประเทศ หรือแม้กระทั่งจากการที่ข้าวของเครื่องใช้ราคาเพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้เพิ่มขึ้นไม่มาก ซึ่งสังเกตจากตัวเลขร้อยละการออมส่วนบุคคลต่อรายได้พึงจ่ายใช้สอยที่มีค่าลดลงจากปี 2552-2556 ซึ่งลดลงตามลำดับ ทั้งนี้จากอัตราการออมเงินที่ลดลง สามารถส่งผลต่อการลงทุนได้ เพราะเมื่อมีการออมเงินลดลง โอกาสที่คนจะนำเงินไปลงทุนก็อาจจะลดลงได้เช่นกัน

อย่างที่กล่าวไปข้างต้น วัตถุประสงค์หนึ่งในการออมเงินนั้นก็เพื่อนำมาลงทุน ซึ่งในปัจจุบันนี้ผู้คนเริ่มให้ความสนใจกับการลงทุนกันมากขึ้น สังเกตได้จากการโฆษณาของสถาบันการเงินต่างๆ เชิญชวนและกระตุ้นให้คนเลือกลงทุนมากขึ้น ภาครัฐบาลและภาคเอกชนต่างส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนกันมากขึ้น โดยการจัดอบรมให้ความรู้กับกลุ่มผู้สนใจ เป็นต้น สำหรับการลงทุนนั้นมีหลากหลายประเภท ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การลงทุนในรูปแบบเงินฝาก ไม่ว่าจะเป็น เงินฝากประเภทต่างๆ บัตรเงินฝาก ตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น 2) การลงทุนเป็นเจ้าของ เช่น การลงทุนในตราสารหนี้ พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น 3) การลงทุนเป็นเจ้าของ เช่น การลงทุนในตราสารทุน หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ เป็นต้น 4) การลงทุนจัดการความเสี่ยง เช่น การลงทุนในอนุพันธ์ ฟิวเจอร์สออปชั่น และ 5) การลงทุนทางเลือกอื่น เช่น ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้การลงทุนในแต่ละประเภทก็จะมีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แตกต่างกัน ยิ่งการลงทุนที่มีระดับความเสี่ยงสูงยิ่งมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนสูง ทั้งนี้การลงทุนในรูปแบบเงินฝาก ตราสารหนี้ ตราสารทุน อนุพันธ์ และทางเลือกอื่นๆ มีระดับความเสี่ยงและผลตอบแทนจากน้อยไปมากตามลำดับ อย่างไรก็ตามสำหรับการลงทุนนั้น นักลงทุนควรต้องมีการกระจายความเสี่ยงในการลงทุนอย่างสมดุล ไม่ควรลงทุนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทั้งหมด ควรมีการจัดสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเสี่ยงน้อยแต่ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า จากตาราง 16 ในภาคผนวก แสดงให้เห็นตัวอย่างสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมในกลุ่มคนทั้งหมด 3 ประเภท แยกตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ซึ่งจะเน้นไปในส่วนของการลงทุนในเงินสด ตราสารหนี้ และตราสารทุน จะเห็นได้ว่า ในกลุ่มคนที่รับความเสี่ยงได้ต่ำนั้น ควรเลือกลงทุนในแต่ละประเภทเฉลี่ยเท่าๆ กัน แต่ถ้าสามารถรับความเสี่ยงได้ปานกลาง ก็ควรเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในส่วนของตราสารทุนเพิ่ม แต่ไม่มากนัก ประมาณ 40%-60% ของการลงทุนทั้งหมด ส่วนที่เหลือก็เลือกลงทุนในส่วนของตราสารหนี้มากกว่าการลงทุนเงินสด ทั้งนี้ในกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มคนที่มีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้อยู่ในระดับสูงนั้น ควรลงทุนส่วนมากกับตราสารทุน ประมาณ 60%-80% ของเงินลงทุนทั้งหมด และเงินลงทุนที่เหลือให้ลงทุนในส่วนของตราสารหนี้มากกว่าการลงทุน

ในเงินสด อีกหนึ่งสิ่งสำคัญในการลงทุนให้เกิดประโยชน์หรือผลตอบแทนสูงสุดนั้น นักลงทุนควรมีการวางแผน และปรับแผนการลงทุนอย่างสม่ำเสมอตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วย

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นทางเลือกในการลงทุนเพื่อการออมเงินในระยะยาวที่สามารถป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการขาดทุนอันเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อได้ หลายคนเลือกที่จะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากมีโอกาสได้รับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าการลงทุนประเภทอื่นๆ เช่น การลงทุนในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคาร เป็นต้น แต่ในทางกลับกันการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ก็ถือเป็นประเภทการลงทุนที่มีระดับความเสี่ยงสูง การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จะดำเนินการผ่านตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน พร้อมทั้งพัฒนาระบบต่างๆ ที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์ อีกทั้งยังทำหน้าที่ดำเนินธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ และดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว เนื่องจากเป็นช่องทางในการส่งเสริมการระดมเงินออม และจัดสรรเงินทุนในตลาดทุน การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น คือ การที่ผู้ลงทุนสามารถเข้าไปเลือกลงทุนซื้อหลักทรัพย์ในธุรกิจ การเข้าไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เช่นนี้ นอกจากจะช่วยรักษามูลค่าที่แท้จริงของเงินทุนแล้ว ยังสามารถสร้างผลตอบแทนสูงสุดกลับคืนมาให้ได้อีกด้วย หากมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างดีเพียงพอ ทั้งนี้ราคาหุ้นเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน มีปัจจัยหลายอย่างส่งผลกระทบต่อราคาหุ้น เช่น ผลประกอบการของบริษัท อุตสาหกรรม หรือภาวะเศรษฐกิจทั่วไป ดังนั้นการลดความเสี่ยงในการลงทุนที่อาจเกิดการขาดทุน สามารถทำได้โดยศึกษาความเป็นไปของบริษัทในอดีต และการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต รายงานการวิเคราะห์หุ้นและความเห็นของนักวิเคราะห์ แนวโน้มของอุตสาหกรรม รวมทั้งติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่บริษัทเปิดเผย ก็จะสามารถช่วยเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการลงทุนได้เช่นกัน

ทั้งนี้ในงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2011) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยการวัดระดับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานและความรู้ทางการเงินขั้นสูง พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับความรู้ทางการเงินที่ดีมีโอกาสน้อยที่จะเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันการเข้าถึง

ข้อมูลข่าวสารทางการเงินยังมีมากขึ้น ทั้งทางสื่อโฆษณาต่างๆ นอกจากนี้หลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงิน ภาครัฐ และภาคเอกชน ยังให้การสนับสนุนโดยมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การออม และการลงทุน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้ระดับความรู้ทางการเงินของคนในปัจจุบันมีระดับที่สูงขึ้นได้

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินมากมาย ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนความรู้ทางการเงิน ความมั่งคั่งของกลุ่ม Baby Boomer ในช่วงเกษียณอายุ พบว่า คนที่มีการวางแผนและใกล้จะเกษียณอายุมีระดับความมั่งคั่ง และระดับความรู้ทางการเงินที่สูงกว่าคนที่ไม่มีการวางแผน ส่วนงานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2008) ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและความรู้ทางการเงิน: ผู้หญิงมีพฤติกรรมอย่างไร โดยทำการถามคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน 3 ข้อ และเกี่ยวกับการวางแผนการเกษียณอายุ 3 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้หญิงสูงวัยในสหรัฐอเมริกา มีระดับความรู้ทางการเงินที่ต่ำ และมีผู้หญิงจำนวนมากที่ไม่มีการวางแผนการเกษียณอายุ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงที่มีระดับความรู้ทางการเงินสูง มีโอกาสที่จะมีการวางแผน และประสบความสำเร็จในการวางแผนอีกด้วย งานวิจัยของ Lusardi, Mitchell and Curto (2009) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินในกลุ่มวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ผ่านการถามคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน 3 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ และการกระจายความเสี่ยง ผลที่ได้พบว่า ความรู้ทางการเงินในกลุ่มวัยรุ่นมีระดับไม่สูง นอกจากนี้ระดับความรู้ทางการเงินยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะและความซับซ้อนทางการเงินของแต่ละครอบครัวอีกด้วย งานวิจัยของ Almenberg and Dreber (2012) ศึกษาเกี่ยวกับเพศ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความรู้ทางการเงิน พบว่า ผู้หญิงมีโอกาสลงทุนในตลาดหลักทรัพย์น้อยกว่าผู้ชาย ในทางเดียวกันผู้หญิงยังมีระดับความรู้ทางการเงินที่ต่ำกว่าผู้ชายอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าผู้ชาย งานวิจัยของ Lusardi (2012) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการคำนวณ ความรู้ทางการเงิน และการตัดสินใจทางการเงิน พบว่า ในกลุ่มผู้หญิงและผู้สูงวัยยังขาดทักษะในส่วนความสามารถทางการคำนวณ ซึ่งความสามารถทางการคำนวณนั้นส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงินมากมาย และงานวิจัยของ Almenberg and Widmark (2011) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านการคำนวณ ความรู้ทางการเงิน และการลงทุนในตลาดหุ้น ในกลุ่มประชากรประเทศสวีเดน ประมาณ 1,300 คน พบว่า ประชากรจำนวนมากมีระดับความสามารถทางการคำนวณ และระดับความรู้ทางการเงินที่ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์ต่อการการลงทุนในการเป็นเจ้าของหุ้น

จากงานวิจัยข้างต้น พบว่า มีการให้ความสนใจในการศึกษาทั้งความรู้ทางการเงินในกลุ่มผู้เกษียณ กลุ่มผู้หญิง และกลุ่มวัยรุ่น ในต่างประเทศ แต่ยังไม่พบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลุ่มประชากรประเทศไทยเพื่อดูความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง เนื่องจากองค์กรรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีเงินนำส่งรัฐบาลเป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

เมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย และเมื่อพิจารณาจำนวนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นอันดับต้นๆ ในกลุ่มรัฐวิสาหกิจไทย

ในขณะที่เดียวกันถ้าพิจารณาในส่วนของการลงทุนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทั้งนโยบาย ตราสารทุน และตราสารหนี้ ระหว่างปี 2553-2557 ซึ่งเป็นหนึ่งในสวัสดิการของพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ ตามตาราง 18 ในภาคผนวก แสดงให้เห็นว่า พนักงานมีสัดส่วนการลงทุนใน ตราสารหนี้มากกว่าการลงทุนในตราสารทุนในทุกปี ตั้งแต่ปี 2553-2557 ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า การลงทุนในตราสารหนี้มีความเสี่ยงน้อยกว่าการลงทุนในตราสารทุน และมีผลตอบแทนคาดหวังหรือผลตอบแทนเฉลี่ยที่น้อยกว่าเช่นกัน อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ได้มีการประชุม และมีมติอนุมัติให้สมาชิกสามารถเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในนโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุนจากเดิม คือ กำหนดให้สมาชิกลงทุนในนโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุนได้ไม่เกินร้อยละ 50 เปลี่ยนเป็นให้สมาชิกลงทุนในนโยบายการลงทุนในตราสารทุนได้มากกว่าร้อยละ 50 โดยที่สมาชิก มีสิทธิเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการลงทุนในนโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุนได้ไม่เกินร้อยละ 70 ได้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2558 และสมาชิกมีสิทธิเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการลงทุนประเภทตราสารทุนได้สูงสุดถึงร้อยละ 100 ได้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2558 เพื่อเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้กับสมาชิกให้เหมาะสมกับตนเอง เนื่องจากสมาชิกแต่ละท่านมีระดับในการยอมรับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น สมาชิกวัยหนุ่มสาวอาจยอมรับความเสี่ยงจากการผันผวนของตลาดทุน

ในระยะสั้นได้ จึงอาจส่งผลให้สมาชิกวัยหนุ่มสาวเลือกลงทุนในนโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุนในสัดส่วนที่สูงขึ้นได้ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ในกรณีที่สมาชิกต้องการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการลงทุนจะต้องทำแบบประเมินความเสี่ยง เพื่อความเหมาะสมในการเลือกนโยบายการลงทุนด้วยตนเอง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด เพื่อให้สมาชิกแต่ละท่านทราบว่าตนเองมีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในระดับใด อีกทั้งพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2558 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้วันที่ 9 พฤศจิกายน 2558 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียด คือ เปิดโอกาสให้ลูกจ้างสามารถจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้ในอัตราที่สูงกว่าการจ่ายเงินสมทบของนายจ้าง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับกองทุน แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินเดือน จากตอนแรก คือ สามารถจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้ในอัตราร้อยละ 3-9 ของเงินเดือน เพื่อให้สมาชิกที่มีความสามารถทางการเงินสามารถออมเงินในกองทุนฯ เพิ่มขึ้น โดยไม่กระทบต่อนายจ้าง ซึ่งจากตารางข้างต้นจะพบว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนการลงทุนในนโยบายการลงทุนตราสารทุนในสัดส่วนที่สูงขึ้น คือ มีการปรับเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในนโยบายตราสารทุนเพิ่มขึ้น จากปี 2553 คือ มีสัดส่วน 29.40% แต่ในปี 2557 มีการปรับสัดส่วนถึง 36.28% ซึ่งอาจสรุปได้ว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ มีความกล้าเสี่ยงกล้าลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการปรับนโยบายการลงทุนตราสารทุน และอัตราการจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพในปี 2558 จากข้อมูลข้างต้นทำให้ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนเป็นตัวแปรที่น่าสนใจในการนำมาศึกษาความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ ที่นอกเหนือจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นว่าพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจเนื่องจากประชากรมีความหลากหลาย ทั้งหลากหลายในอาชีพ เพศ กลุ่มอายุ รายได้ อายุการทำงาน นอกจากนี้พนักงานยังมีความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความพึงพอใจในการทำงาน อัตราการลาออกและเกษียณก่อนกำหนดต่ำ แต่ในทางกลับกันพนักงานกลับมีความกล้าเสี่ยงในการลงทุนน้อย จากการศึกษาการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ อีกทั้งจากการศึกษาในส่วนของการจัดฝึกอบรมในด้านการลงทุนและความรู้ทางการเงินของพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้พบว่า เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการให้ความรู้ทางการเงิน ทั้งในด้านการออมและการลงทุน ทางผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเป็นเอกลักษณ์ดังที่กล่าวมาข้างต้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ ความกล้าลงทุนกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษา: พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย ประชากรของการวิจัย คือพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง จำนวน 10,898 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง จำนวนทั้งหมด 395 คน

ตัวแปรที่ใช้ประกอบไปด้วย ตัวแปรอิสระ อันได้แก่ ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ความรู้ทางการเงินขั้นสูง ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) ตัวแปรควบคุม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตัวแปรตาม คือ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (นอกเหนือจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน)

ระยะเวลาในการศึกษางานวิจัยนี้ คือเดือนมิถุนายน 2558-เดือนกรกฎาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้พื้นฐานในเรื่องการเงิน ผลตอบแทนทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งในงานวิจัยนี้จะประกอบไปด้วย ความสามารถด้านการคำนวณ ความเข้าใจในด้านอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ มูลค่าเงิน ภาพวงตาทางการเงิน

ความรู้ทางการเงินขั้นสูง หมายถึง ความสามารถความเข้าใจในเรื่องการเงิน ผลตอบแทนทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน ในเชิงลึก ซึ่งในงานวิจัยนี้จะประกอบไปด้วยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดหุ้น กองทุนรวม ตราสารหนี้ สินทรัพย์ประเภทต่างๆ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand) คือ ศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามตัวตลาดหลักทรัพย์เองไม่ได้ทำหน้าที่ซื้อขายหลักทรัพย์โดยตรง แต่จะควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ คล่องตัว โปร่งใส และยุติธรรม เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ลงทุน และส่งเสริมให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชน ไปลงทุน

ในกิจการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม โดยเริ่มเปิดการขายหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
2. ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วี ลังกานี (2550, หน้า 165-167) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมของนักลงทุนไว้ว่า ในการยอมรับผลตอบแทนและความเสี่ยงของนักลงทุนนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk-averse investor) นักลงทุนที่ชอบความเสี่ยง (Risk-loving investor) และนักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยง (Risk-neutral investor)

สำหรับนักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้น ในทุกระดับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น อรรถประโยชน์จะเพิ่มขึ้นในอัตราลดน้อยถอยลง อันเนื่องมาจากผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้นักลงทุนประเภทนี้ซึ่งไม่ชอบความเสี่ยง อรรถประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับจากการเพิ่มผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดน้อยถอยลง และจะทำให้ต้องรับความเสี่ยงมากขึ้น

สำหรับนักลงทุนที่ชอบความเสี่ยงเป็นนักลงทุนที่ชอบความเสี่ยงในผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นทุกระดับ และในส่วนของอรรถประโยชน์ก็จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากผลตอบแทนที่สูงขึ้นตาม

สำหรับนักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยงเป็นนักลงทุนที่ทุกระดับผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้น และจะทำให้อรรถประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นในอัตราคงที่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวางแผนการออมเงิน และการวางแผนชีวิตหลังการเกษียณนั้นถือว่าเป็นอีกหนึ่งการตัดสินใจทางการเงินที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตในอนาคต งานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและความรู้ทางการเงินในกลุ่มผู้หญิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนชีวิตหลังการเกษียณของผู้หญิง ผ่านวิธีการถามคำถามเกี่ยวกับแผนการเกษียณอายุ 3 คำถาม ซึ่งอ้างอิงมาจากการวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2007a) อันได้แก่คำถามดังนี้ มีการวางแผนจำนวนเงินออมที่จำเป็นของชีวิตหลังเกษียณหรือไม่ มีการปรับปรุงแผนการออมเพื่อเกษียณหรือไม่ และในการดำเนินการตามแผนนั้นประสบความสำเร็จบ่อยแค่ไหน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ คือกลุ่มผู้หญิงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 785 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากงานวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุผู้หญิงในประเทศนี้ไม่มีการวางแผนชีวิตหลังเกษียณ อีกทั้งยังมีระดับความรู้ทางการเงินที่ไม่สูง งานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า ผู้หญิงที่มีระดับความรู้ทาง

การเงินที่สูงมีโอกาสที่จะเป็นนักวางแผนที่ประสบความสำเร็จอย่างที่กล่าวข้างต้น ส่วนงานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2007a) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตหลังการเกษียณ โดยมีคำถามที่สนใจ คือ คนแต่ละคนมีการวางแผนชีวิตหลังการเกษียณให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไร ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า คนที่มีการวางแผนที่ดีหรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่านักวางแผนนั้นจะมีชีวิตหลังการเกษียณที่มีความมั่งคั่งสูงกว่าคนที่ไม่มีการวางแผน ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lusardi (2003) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและการออมเงินสำหรับชีวิตหลังเกษียณ โดยทำการสัมภาษณ์ในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงใกล้เกษียณอายุงาน พบว่า คนที่มีการวางแผนจะมีโอกาสที่จะมีความมั่งคั่งสูง และพบว่าคนที่มีการวางแผนมีโอกาสลงทุนในสินทรัพย์ที่มีผลตอบแทนสูง เช่น ลงทุนในหุ้น เป็นต้น เช่นเดียวกับในงานวิจัยของ ศิริวรรณ ว่องวิรุฒิ และลดารัตน์ ศรรัักษ์ (2554) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณพบว่า การวางแผนทางการเงินมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตหลังเกษียณให้ดีขึ้น และมีความสุข เช่นเดียวกับในงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณ (ณภัชศา ธาราชีวิน และธงชัย ศิริวรรณนะ, ม.ป.ป.) มีวัตถุประสงค์ คือ หากรอบแนวคิดด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องนี้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินเพื่อการเกษียณ คือความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และทัศนคติการออมเงิน กล่าวคือการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีกับการออมจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในการออมเพื่อการเกษียณ และช่วยในด้านเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ในทางตรงกันข้ามกลุ่มคนที่ไม่มีการวางแผนก็มีโอกาสที่จะลงทุนในหุ้นต่ำ นอกจากนี้ระดับการศึกษาก็มีผลต่อการวางแผนด้วยเช่นกัน กล่าวคือ คนที่มีระดับการศึกษาไม่สูงก็มีโอกาสที่จะมีการวางแผนต่ำอีกด้วย ในงานวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่าการวางแผนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้คนลงทุนในหุ้นหรือลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบการลงทุนที่ถูกให้ความสนใจมากในปัจจุบัน ปัจจัยที่ส่งผลให้คนเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ คือความมั่งคั่ง เนื่องจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทำให้เพิ่มความมั่งคั่งได้ (Vissing-Jorgensen, 2002; Bertaut and StarrMcCluer, 2000; Mankiw and Zeldes, 1991) รายได้และระดับการศึกษาก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กล่าวคือ เมื่อคนมีระดับการศึกษาและรายได้ที่สูงขึ้นโอกาสที่คนจะเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ก็มีมากขึ้นตามเช่นกัน (Almenberg and Widmark, 2011; Mankiw and Zeldes, 1991) ความแตกต่างทางเพศส่งผลให้การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน คือ เพศหญิงมีโอกาสลงทุนในตลาดหลักทรัพย์น้อยกว่าเพศชาย และเพศหญิงรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าเพศชาย โดยศึกษาจากแบบสอบถามโดยการให้คะแนนเกี่ยวกับความกล้าตัดสินใจความกล้าเสี่ยงผ่านการให้คะแนน

1-10 ในการตอบคำถาม ทำการวิเคราะห์ผลโดยการวิเคราะห์ถดถอย OLS พบว่า ผู้หญิงมีความกล้าเสี่ยงน้อยกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ในส่วนการวิเคราะห์โดยมีตัวแปรควบคุม คือ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอีกสมการมีตัวแปรควบคุมที่เพิ่มมา คือ ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง พบว่า ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานไม่มีความสัมพันธ์กับความกล้าเสี่ยง แต่ความรู้ทางการเงินขั้นสูงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความกล้าเสี่ยง (Almenberg and Dreber, 2012) ทั้งนี้ ทักษะคิดต่อความกล้าเสี่ยงก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เช่นกัน กล่าวคือ ยิ่งมีความกล้าเสี่ยงมากก็มีโอกาสที่จะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น (Almenberg and Widmark, 2011) ความฉลาดทางสติปัญญาส่งผลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ด้วยเช่นกัน คือ นักลงทุนที่มีความฉลาดทางสติปัญญาที่สูงมีโอกาสลงทุนในกองทุนรวมและลงทุนในหุ้นมากกว่า เนื่องจากมีความเสี่ยงที่ต่ำกว่าและได้ผลกำไรที่ดีกว่า (Grinblatt, Keloharju and Linnainman, 2011) นอกจากนี้ ในกลุ่มคนที่ไม่มีความสนใจในการลงทุนทั้งหุ้นและพันธบัตรนั้น ส่วนมากจะไม่นิยมลงทุนในสินทรัพย์พื้นฐาน เช่น การเปิดบัญชีเงินฝากและการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ (Lusardi, 1999) ครอบครัวก็ส่งผลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เช่นกัน เด็กมีโอกาสลงทุนในหุ้นถ้าครอบครัวของเขาลงทุนในหุ้นอยู่แล้ว (Chiteji and Stafford, 1999) ทั้งนี้ นอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีงานวิจัยของ Lusardi, Rooij and Alessie (2007) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการเข้าร่วมลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์ต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กล่าวคือ คนที่มีระดับความรู้ทางการเงินที่ต่ำก็จะมีโอกาสในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่น้อยลง ในทางตรงกันข้ามคนที่มีความรู้ทางการเงินที่สูงก็มีโอกาสในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น

งานวิจัยของ Harlow, W. Van (2011) กล่าวถึงสัดส่วนในการลงทุนว่า ควรลงทุนหุ้นสามัญในสัดส่วน คือ ร้อยละ 5 ถึง ร้อยละ 25 ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่ามูลค่าปัจจุบันของการเกษียณอายุ (Retirement Present Value) ส่วนงานวิจัยของฉัตรชัย สิริเทวัญกุล (2555) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ โดยพิจารณาสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด 4 ประเภท คือ หุ้นสามัญ พันธบัตรรัฐบาล เงินสด และทองคำ วิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนั้นเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูล Datastream ซึ่งประกอบไปด้วยอัตราผลตอบแทนของดัชนี SET50 ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทย อัตราผลตอบแทนของเงินฝากธนาคารเฉลี่ยจาก 3 ธนาคาร อันได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารไทยพาณิชย์ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ควรลงทุนในหุ้นสามัญในสัดส่วนที่สูงกว่า

พันธบัตรรัฐบาล และเพิ่มการลงทุนในทองคำ เพื่อเพิ่มอัตราผลตอบแทนได้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Philip L. Cooley, Carl M. Hubbard and Daniel T. Walz (2011) ทำการศึกษาหาอัตราผลตอบแทนที่ดีที่สุดจากการจัดสรรเงินลงทุนแบบต่างๆ ได้ผลการวิจัย คือ สัดส่วนในการจัดสรรการลงทุนที่ดีที่สุด คือ ลงทุนในหุ้นสามัญอย่างน้อยร้อยละ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 75 สำหรับกรณีผู้ที่คาดว่าจะมีชีวิตหลังเกษียณอายุอีก 30 ปี

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ทางการเงิน และการหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น ในงานวิจัยของ Almenberg and Dreber (2012) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความรู้ทางการเงิน ในกลุ่มประชากรชาวสวีเดน โดยศึกษาผ่านกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,300 คน โดยทำการวัดระดับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ผ่านการถามคำถามขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการเงิน จำนวน 6 ข้อ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับการคำนวณแบบพื้นฐาน เช่น การบวกลบคูณหาร เศษส่วน อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น ซึ่งคำถามเหล่านี้ได้ถูกประยุกต์ใช้มาจากการศึกษาของ Lusardi and Mitchell (2007a); Christelis, et al., (2010) นอกจากนี้ยังมีการวัดระดับความรู้ทางการเงินขั้นสูง โดยการถามคำถามทั้งหมด 6 คำถาม อันได้แก่ คำถามเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ความแตกต่างระหว่างหุ้นบริษัทและกองทุนรวม ความแตกต่างระหว่างหุ้นและ ตราสารหนี้ ประเภทของการลงทุน ความเสี่ยง และผลตอบแทนในการลงทุน เป็นต้น ซึ่งออกแบบโดย Lusardi and Mitchell (2006, 2007) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Lusardi (2012) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการคำนวณความรู้ทางการเงิน และการตัดสินใจทางการเงิน ในการวัดความรู้พื้นฐานทางการเงินนั้นใช้วิธีจากงานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2011) และในส่วนการวัดความสามารถด้านการคำนวณนั้นก็ใช้การถามคำถามทั้งหมด 5 คำถาม ซึ่งอ้างอิงมาจากงานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2007a); Banks and Oldfield (2007) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับ บำนาญ การรู้คิด ความสามารถด้านตัวเลข และการออมเงินเพื่อเกษียณ มีการถามคำถามเกี่ยวกับความสามารถด้านการคำนวณทั้งหมด 6 คำถาม อันได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการคำนวณขั้นพื้นฐาน การบวกลบคูณหาร เศษส่วน อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Yoong (2010) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการไม่มีความรู้ทางการเงิน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทำการวัดความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง โดยการใช้คำถามจากงานวิจัยของ Lusardi, Rooij and Alessie (2007) งานวิจัยของ Lusardi and Mitchell (2007a) ได้ทำการวัดความรู้ทางการเงินทั้งหมด 3 ข้อ ซึ่งได้ถูกนำไปใช้ในงานวิจัยของ Bank and Oldfield (2007) การวัดความรู้ทางการเงินของงานวิจัย

Lusardi and Mitchell (2006) ทำโดยการถามคำถาม 3 ข้อ เกี่ยวกับการคำนวณเปอร์เซ็นต์คำถามเกี่ยวกับลีดเตอริ์และอัตราดอกเบี้ย และงานวิจัยของ Almenberg and Widmark (2011) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคำนวณ และความรู้ทางการเงินในประชากรประเทศสวีเดนกับการลงทุนในตลาดสินทรัพย์ ในกลุ่มประชากรชาวสวีเดน จำนวนประมาณ 1,300 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 18-79 ปี ซึ่งทำการวัดความสามารถด้านการคำนวณผ่านการถามคำถามจำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการคำนวณพื้นฐานเกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ หาร เป็นต้น และวัดความรู้ทางการเงิน 6 ข้ออ้างอิงจาก Lusardi and Mitchell (2006, 2007) โดยมีคำถามเกี่ยวกับ ดอกเบี้ย ความแตกต่างระหว่างหุ้นและตราสารหนี้ การลงทุน จากงานวิจัยพบว่า ระดับความสามารถในการคำนวณ และระดับความรู้ทางการเงินนั้นมีระดับต่ำในกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มที่ระดับการศึกษาไม่สูงรายได้ต่ำผู้หญิง และกลุ่มที่ไม่ได้เกิดในประเทศสวีเดน ความรู้ทางการเงินและความสามารถทางการเงินมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้าความสามารถทางการเงินคำนวณมีการพัฒนาขึ้น โอกาสที่ความรู้ทางการเงินจะพัฒนาขึ้นก็เป็นไปได้เช่นกัน อีกทั้งยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์คือ ระดับการศึกษา รายได้ และความกล้าเสี่ยงที่มีมากขึ้นก็ยิ่งส่งผลให้โอกาสในการเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มีมากขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Lusardi, Mitchell and Curto (2009) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินในกลุ่มวัยรุ่นของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีช่วงอายุระหว่าง 12-17 ปี ในปี ค.ศ. 1997 โดยออกแบบมาเพื่อศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่กำลังกลายเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงช่วงชีวิตจากวัยเรียนสู่วัยทำงาน เนื่องจากผู้บริโภคมักต้องเจอการตัดสินใจทางการเงินที่ซับซ้อนตั้งแต่อายุยังน้อย ในปัจจุบันซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเงิน และการตัดสินใจทางการเงินที่ผิดพลาดอาจจะส่งผลให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นได้ วัยรุ่นหลายๆ คนพบปัญหาที่ว่าพวกเขาเป็นหนี้กู้ยืมเพื่อการศึกษา บัตรเครดิต เป็นต้น เพื่อเป็นการช่วยกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่น ผู้ทำวิจัยจึงต้องการหาความรู้ทางการเงินในกลุ่มวัยรุ่นว่าเป็นอย่างไร และการเข้าใจในปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ทางการเงินจะช่วยให้ผู้ที่เขียนนโยบายเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นในงานวิจัยนี้มีการวัดความรู้ทางการเงินผ่านการถามคำถาม 3 คำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ และการกระจายความเสี่ยง ซึ่งถูกออกแบบโดย Lusardi and Mitchell (2006, 2008) นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของแต่ละคน เพื่อหารายละเอียดของลักษณะเฉพาะของผู้ปกครอง และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน จากงานวิจัยนี้พบว่า ความรู้ทางการเงินในกลุ่มวัยรุ่นมีระดับที่ต่ำ และความรู้ทางการเงินนั้นมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมและความเชี่ยวชาญทางการเงินของครอบครัว กล่าวคือ ระดับการศึกษาของแม่มีผลต่อความรู้ทางการเงินของลูก

กล่าวคือ กลุ่มคนที่แม่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีอัตราการตอบคำถามถูกมากกว่า 19% สำหรับข้ออัตราเงินเฟ้อ และมากกว่า 18% สำหรับการกระจายความเสี่ยงเทียบกับคนที่มีแม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงถือได้ว่า ลักษณะทางครอบครัวส่งผลต่อความรู้ทางการเงินของกลุ่มวัยรุ่น จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่า การวัดความรู้ทางการเงินนั้นมีทั้งการวัดความสามารถด้านการคำนวณ การวัดความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และการวัดความรู้ทางการเงินขั้นสูง เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอื่นๆ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยศึกษาในกลุ่มประชากร คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง โดยจะเน้นไปในส่วนของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/กล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะเป็นวัตถุประสงค์หลักในงานวิจัยนี้ จากงานวิจัยที่ผ่านมาในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น ได้ทำการวัดความรู้ทางการเงินผ่านการถามคำถาม ทั้งคำถามในด้านความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานและความรู้ทางการเงินขั้นสูง ซึ่งผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้ทั้งการวัดความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานและความรู้ทางการเงินขั้นสูงมาใช้วัดความรู้ทางการเงินของกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ด้วยเช่นกัน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย จำนวน 10,898 คน ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2558 จากฝ่ายทรัพยากรบุคคลรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ การหาค่ากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมนั้นใช้วิธี Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$n = N/(1+Ne^2)$$

โดยที่ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนซึ่งกำหนดเป็น 0.05

จากการแทนค่าในสูตรข้างต้นทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 386 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ได้ คือ จำนวน 386 คน หลังจากนั้นจะใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับหน่วยตัวอย่างที่มีลักษณะการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหรือแบ่งเป็นชั้น โดยหน่วยตัวอย่างในกลุ่มเดียวกันมีลักษณะเป็นเอกพันธ์หรือคล้ายคลึงกัน ดังนั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมทุกกลุ่มย่อยทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (มนตรี สังข์ทอง, 2557, หน้า 188-189) จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นในงานวิจัยนี้ โดยจะแบ่งประชากรตามตำแหน่งงาน ซึ่งมีจำนวนคนมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ช่างวิศวกร วิทยากร ช่างชำนาญการ พนักงานวิชาชีพ พนักงานชำนาญการ ซึ่งมีสัดส่วน 86.68% ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจะสามารถหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Sampling)

ตำแหน่งงาน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บข้อมูล
ช่าง	2,935	104	104
วิศวกร	2,507	89	93
วิทยากร	1,937	69	70
พนักงานวิชาชีพ	1,281	45	47
นักบัญชี	594	21	21
อื่นๆ	1,644	58	60
รวม	10,898	386	395

หลังจากได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแล้ว ก็จะดำเนินการวิจัยโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็นวิธีที่ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยยึดหลักความสะดวกเป็นสำคัญ ทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น เพื่อลดความเสี่ยงของอัตราการตอบกลับ หรือได้แบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ ทางผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแจกแบบสอบถามไปเป็นจำนวน 450 ชุด และสามารถเก็บแบบสอบถามแบบสมบูรณ์กลับมาจากผู้ตอบแบบสอบถามหรือกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด 395 คน ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้จึงมีทั้งหมด 395 คนตามที่แสดงในตารางที่ 1 ข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อายุ อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย การถามคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับการคำนวณขั้นพื้นฐาน อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ มูลค่าเงินตามเวลา และภาพลวงตาทางการเงิน โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2011)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินขั้นสูง ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินขั้นสูงทั้งหมด 10 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างหุ้นและตราสารหนี้ ตลาดหุ้น การกระจายความเสี่ยง และความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยและราคาตราสารหนี้ โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2011)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินตัวเองทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ข้อ ประกอบไปด้วยการประเมินตนเองเกี่ยวกับระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน และคำถามเพื่อวัดความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2011)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง จำนวน 386 คน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 ทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนั้น จะทำการแจกแบบสอบถามเอง โดยการสุ่มแจกตามสะดวก ซึ่งได้ทำการแจกแบบสอบถามออกไปจำนวน 450 ชุด เพื่อลดความเสี่ยงอัตราการตอบกลับหรือได้คืนของแบบสอบถามให้ลดลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งจากการเก็บคืนแบบสอบถามนั้นทำให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 395 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยนั้น เพื่อให้สามารถตอบคำถามงานวิจัย และทดสอบสมมติฐานงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยตามข้างต้นได้ จึงนำเทคนิคทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการทดสอบ

ในขั้นตอนแรก เพื่อพิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายสำหรับตัวแปรเชิงกลุ่ม อันได้แก่ เพศอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน จะใช้ในส่วนของการแจกแจงความถี่และร้อยละในการอธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของข้อมูลตัวแปรแต่ละตัว

สำหรับตัวแปรเชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่ การประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจในด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) สัดส่วน

การลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูงจะใช้ในส่วนของคุณค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะที่สำคัญของข้อมูลตัวแปรแต่ละตัว

สำหรับตัวแปรความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูงนั้น ในส่วนของแบบสอบถามจะมีคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน 5 ข้อ และความรู้ทางการเงินขั้นสูง 10 ข้อ ดังนั้น สำหรับค่าตัวแปรความรู้ทางการเงินจะนำจำนวนคำตอบที่ตอบถูกต้องในแบบสอบถาม มาเป็นค่าตัวแปรทั้งสอง ซึ่งอ้างอิงมาจากการวิจัย Rooij, Lusardi and Alessie (2011)

สำหรับความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนนั้น จากการเลือกตอบคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ในส่วนของแบบสอบถามส่วนที่ 4 ข้อที่ 4 ทำให้ได้มาซึ่งการจัดกลุ่มได้ทั้งหมด 5 กลุ่ม ซึ่งอ้างอิงมาจากการวิจัย Rooij, Lusardi and Alessie (2011) และในการจัดกลุ่มนั้นอ้างอิงมาจากการวิจัยของ Barsky, et al., (1997) กล่าวคือ

กลุ่มที่ 1 กล้าเสี่ยงมาก คือ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “ใช่” ในแบบสอบถาม ข้อ a และ b

กลุ่มที่ 2 กล้าเสี่ยงปานกลาง คือ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “ใช่” ในแบบสอบถาม ข้อ a และตอบว่า “ไม่” ในข้อ b

กลุ่มที่ 3 กล้าเสี่ยงเล็กน้อย คือ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “ไม่” ในแบบสอบถาม ข้อ a และตอบว่า “ใช่” ในข้อ c

กลุ่มที่ 4 ไม่กล้าเสี่ยง คือ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “ไม่” ในแบบสอบถาม ข้อ a และตอบว่า “ไม่” ในข้อ c

กลุ่มที่ 5 ไม่ทราบ คือ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “ไม่ทราบ”

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับตัวแปรตาม ซึ่งก็คือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงการหาความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จะใช้วิธีสถิติทดสอบ Chi-square ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับความเป็นอิสระกันระหว่างคุณลักษณะของข้อมูล โดยใช้ความถี่ของข้อมูลเป็นตัวทดสอบในการทดสอบ

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) การประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ความจำเป็นในความเข้าใจในด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง จะใช้ one-way ANOVA หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในการทดสอบ เพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปสำหรับตัวแปรเดียวเท่านั้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, หน้า 244-252)

การหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการใช้สมการถดถอยในงานวิจัยนี้ได้นำวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอย 2 ประเภท อันได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยโดยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary least square) และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบโลจิสติก (Binary logistics regression) มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

การวิเคราะห์สมการถดถอยโดยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary least Square) เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ เป็นวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (Error sum of squares) ในข้อมูลตัวอย่างมีค่าต่ำสุด ซึ่งจะมีตัวแบบ คือ $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki} + \epsilon$

โดยที่ Y แทนค่าตัวแปรตาม

X_i แทนค่าของตัวแปรอิสระในลำดับที่ i

K แทนค่าจำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้ในสมการถดถอย

β_0 แทนค่าประมาณของพารามิเตอร์ ซึ่งก็คือจุดตัดแกน Y ของสมการถดถอย

β_k แทนค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยของตัวแปรอิสระที่ k (X_k)

ϵ แทนค่าความแตกต่างหรือความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าจริงและค่าที่ได้จากสมการ

และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบโลจิสติก (Binary logistics regression) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ โดยที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ เพื่อนำสมการที่ได้ไปพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรตามจะมีค่าได้เพียงสองค่าเท่านั้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, หน้า 352)

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์หาสมการถดถอย จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรตาม คือตัวแปรการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่ได้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และ 1 คือลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วย เพศ

สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง

2. ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่ได้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และ 1 คือลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน และความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน

3. ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่ได้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และ 1 คือลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) และสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน (%)

4. ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0 คือไม่ได้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และ 1 คือลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ความรู้ทางการเงินขั้นสูง ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน และความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) และสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน (%)

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์หาสมการถดถอยของทั้ง 4 รูปแบบข้างต้นนั้น จะวิเคราะห์ทั้งวิธีสมการถดถอยแบบวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary least square regression) และสมการถดถอยแบบโลจิสติก (Binary logistics regression)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากตาราง 2 ในการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 53.4% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทั้งนี้ในผู้ตอบแบบสอบถามนั้นประมาณ 48.6% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี สถานภาพส่วนใหญ่ คือ โสด ซึ่งมีจำนวน 61.3% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีระดับการศึกษาเฉลี่ยส่วนมากอยู่ที่ระดับปริญญาตรีถึง 48.1% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ทั้งนี้ตามที่กล่าวข้างต้นถึงวิธีการสุ่มตัวอย่างซึ่งจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นนั้น หลังจากได้ทำการสุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานเป็นช่าง รองลงมาคือ วิศวกร วิทยากร พนักงานวิชาชีพ นักบัญชี ซึ่งคิดเป็น 26.3%, 23.5%, 17.7%, 11.9% และ 5.3% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุงานเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ระหว่างน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี อยู่ที่ 37% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมากกว่า 10 ปี อยู่ที่ 36.2% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากกว่า 39.0% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อยู่ระหว่าง 20,001-40,000 บาท ซึ่งเป็นช่วงรายได้เริ่มต้นของพนักงานที่มีอายุการทำงานไม่มาก

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	211	53.4
หญิง	184	46.6
อายุ		
20-30 ปี	192	48.6
31-40 ปี	77	19.5
41-50 ปี	59	14.9
51-60 ปี	67	17.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	242	61.3
สมรส	139	35.2
หม้าย/หย่าร้าง	14	3.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	105	26.6
ปริญญาตรี	190	48.1
ปริญญาโท	99	25.1
ปริญญาเอก	1	0.3
ตำแหน่งงาน		
ช่าง	104	26.3
วิศวกร	93	23.5
วิทยากร	70	17.7
พนักงานวิชาชีพ	47	11.9
นักบัญชี	21	5.3
อื่นๆ	60	15.2
อายุการทำงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	146	37.0
3.1-6 ปี	82	20.8
6.1-10 ปี	24	6.1
มากกว่า 10 ปี	143	36.2
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	104	26.3
20,001-40,000 บาท	154	39.0
40,001-60,000 บาท	58	14.7
60,001 บาทขึ้นไป	79	20.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์		
ลงทุน	170	43.0
ไม่ลงทุน	225	57.0
ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน		
กล้าเสี่ยงมาก	50	12.7
กล้าเสี่ยงปานกลาง	53	13.4
กล้าเสี่ยงเล็กน้อย	96	24.3
ไม่กล้าเสี่ยง	122	30.9
ไม่ทราบ	74	18.7

สำหรับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ นอกเหนือจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานนั้นพบว่า ส่วนมากกลุ่มตัวอย่างกว่า 57% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ในส่วนของการวัดในด้านความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนอยู่ในระดับไม่กล้าเสี่ยงถึง 30.9% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งก็สอดคล้องกับ ข้อมูลการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ข้างต้น กล่าวคือเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความไม่กล้าเสี่ยง/กล้าลงทุนจึงทำให้มีกลุ่มตัวอย่างที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นอกเหนือจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ลงทุน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลทั่วไป	Mean	Minimum	Maximum	Std.
สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%)	9.32	2	15	2.93
สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%)	53.47	0	100	18.71
ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน	3.70	0	5	1.31
ความรู้ทางการเงินขั้นสูง	6.18	0	10	2.68

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	Mean	Minimum	Maximum	Std.
ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	3.41	1	8	1.884
ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์	3.09	1	5	1.021
ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน	2.87	1	5	1.042

จากตาราง 3 เป็นการใช้อยุติพิพรรณนา ซึ่งจะประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาใช้ในการอธิบายตัวแปรต่างๆ พบว่า สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 9.32% ในด้านสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน พบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 53.47% นอกจากนี้ในส่วนการวัดความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานโดยเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 ด้านความรู้ทางการเงินขั้นสูงพบว่า คะแนนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 6.18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ในส่วนของการประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.41 การประเมินความสนใจในด้านเศรษฐศาสตร์เฉลี่ยอยู่ที่ 3.09 การประเมินความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยคือ 2.87

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุมและตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	จากจำนวนทั้งหมด	ร้อยละของจำนวนที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	Chi-square Tests P-value
เพศ				
ชาย	87	211	41.2	0.438
หญิง	83	184	45.1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนที่ ลงทุนใน ตลาด หลักทรัพย์	จาก จำนวน ทั้งหมด	ร้อยละของ จำนวนที่ลงทุน ในตลาด หลักทรัพย์	Chi-square Tests P-value
อายุ				
20-30 ปี	70	192	36.5	0.052***
31-40 ปี	41	77	53.2	
41-50 ปี	26	59	44.1	
51-60 ปี	33	67	49.3	
สถานภาพสมรส				
โสด	99	242	40.9	0.207
สมรส	67	139	48.2	
หม้าย/หย่าร้าง	4	14	28.6	
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	17	105	16.2	0.000*
ปริญญาตรี	86	190	45.3	
ปริญญาโท	66	99	66.7	
ปริญญาเอก	1	1	100.0	
ตำแหน่งงาน				
ช่าง	21	104	20.2	0.000*
วิศวกร	58	93	62.4	
วิทยาการ	34	70	48.6	
พนักงานวิชาชีพ	9	47	19.1	
นักบัญชี	17	21	81.0	
อื่น	31	60	51.7	

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนที่ ลงทุนใน ตลาด หลักทรัพย์	จาก จำนวน ทั้งหมด	ร้อยละของ จำนวนที่ลงทุน ในตลาด หลักทรัพย์	Chi-square Tests P-value
อายุการทำงาน				
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	54	146	37.0	0.091***
3.1-6 ปี	35	82	42.7	
6.1-10 ปี	15	24	62.5	
มากกว่า 10 ปี	66	143	46.2	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)				
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000	15	104	14.4	0.00*
20,001-40,000	86	154	55.8	
40,001-60,000	25	58	43.1	
60,001 บาทขึ้นไป	44	79	55.7	
ความกล้าเสี่ยง/กล้าลงทุน				
กล้าเสี่ยงมาก	28	50	56.0	0.001*
กล้าเสี่ยงปานกลาง	24	53	45.3	
กล้าเสี่ยงเล็กน้อย	51	96	53.1	
ไม่กล้าเสี่ยง	50	122	41.0	
ไม่ทราบ	17	74	23.0	

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 4 จะแสดงผลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุม อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับตัวแปรตาม ซึ่งก็คือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้จะใช้สถิติทดสอบ Chi-square ในการทดสอบพบว่า เพศหญิงและเพศชายมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ แต่ในทางตรงกันข้ามพบว่า ที่ระดับอายุที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุการทำงานและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์พบว่า อายุการทำงานที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้จากตาราง 4 ได้แสดงผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนที่แตกต่างกัน มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 5 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) (one-way ANOVA)

การลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์	Mean	Std. Error	F	p-value
ไม่ลงทุน	8.59	0.18	35.64	< 0.001*
ลงทุน	10.30	0.23		

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 5 ซึ่งใช้สถิติทดสอบ one-way Anova ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 6 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุน
สำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) (one-way ANOVA)

การลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์	Mean	Std. Error	F	p-value
ไม่ลงทุน	51.59	1.20	5.28	0.022**
ลงทุน	55.94	1.49		

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 6 ซึ่งใช้สถิติทดสอบ one-way Anova ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 7 แสดงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กับประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับ
เศรษฐศาสตร์ (one-way ANOVA)

การลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์	Mean	Std. Error	F	p-value
ไม่ลงทุน	3.15	0.13	10.76	0.001*
ลงทุน	3.77	0.13		

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 7 ซึ่งใช้สถิติทดสอบ one-way Anova ในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง การประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า ระดับ การประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ที่แตกต่างกันมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความขัดแย้งเสมอก็ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ ตรงกันข้ามหากบุคคลไม่มองทุกอย่าง เป็นความขัดแย้งหรือมองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่เอื้อเฟื้อหรือภัยผู้อื่น ความขัดแย้งก็เกิดขึ้นได้ยาก

10. การเปลี่ยนแปลง (Introduction of Change) การเปลี่ยนแปลงจะเป็นสาเหตุ ประการหนึ่งเพราะเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น จะมีทั้งผู้สนับสนุนและคัดค้านการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างความเห็นของทั้ง 2 ฝ่าย

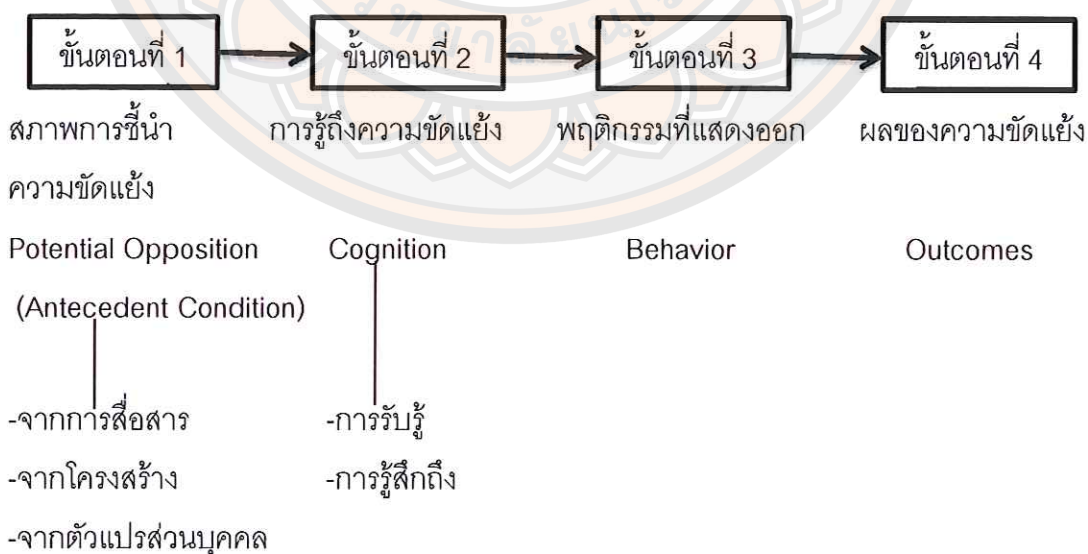
นอกจากสาเหตุเหล่านี้แล้วความขัดแย้งอาจเกิดจากการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไม่ชัดเจน บรรยากาศในองค์กรไม่เหมาะสมและปัญหาการรบกวนทางเพศ (Sexual Harassment) ก็ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ ซึ่งส่วนใหญ่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมักจะเกิดจากหลายสาเหตุประกอบกันเสมอ เพียงแต่สาเหตุใดจะมีมากกว่า ในช่วงเวลาใดเท่านั้น

จากสาเหตุความขัดแย้งสามารถสรุปได้ว่า ความขัดแย้งเกิดจากความต้องการเป้าหมาย ทัศนคติ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน การขัดกันซึ่งผลประโยชน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งความขัดแย้งในหน่วยงานหรือองค์กร

กระบวนการเกิดความขัดแย้ง

روبบินส์ (Robbins, 1983) ได้แบ่งกระบวนการความขัดแย้งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

แสดงกระบวนการของความขัดแย้งตามแนวคิดของروبบินส์

ภาพ 1 กระบวนการจัดการความขัดแย้งตามแนวคิดของروبบินส์ (Robbins, 1983)

ขั้นตอนที่ 1 ศักยภาพของการเป็นปฏิปักษ์กัน (Potential Opposition) เป็นขั้นแรกของกระบวนการความขัดแย้งก็คือ การมีสภาพการณ์นำ (Antecedent Conditions) ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งได้แก่ การสื่อสาร โครงสร้างและตัวแปรส่วนบุคคล

1. การสื่อสาร (Communication) ความขัดแย้งไม่ได้เกิดจากการติดต่อสื่อสารกัน แต่เกิดจากการด้อยคุณภาพของการสื่อสาร การสื่อสารที่น้อยเกินไปก็ส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง การสื่อสารที่ด้อยคุณภาพจะทำให้เกิดความเข้าใจผิด และสภาพการณ์ที่มีความเข้าใจผิดจะทำให้เกิดความขัดแย้ง

2. โครงสร้าง (Structure) หมายถึง โครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์กร ได้แก่ ขนาดขององค์กรแบบของผู้นำ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน การพึ่งพากัน ระบบการให้รางวัล ฯลฯ

3. ตัวแปรส่วนบุคคล (Personal Variables) ได้แก่ ลักษณะของบุคลิกภาพและค่านิยมของบุคคลบุคลิกภาพบางอย่างมักจะทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่าย เช่น ชอบวางอำนาจ ไม่ยอมฟังใคร เห็นว่าตัวเองมีศักดิ์ศรีต่ำ เป็นต้น ค่านิยมที่แตกต่างกันของบุคคลทำให้บุคคลมีอคติ มีความคิดเห็นไม่ตรงกันสิ่งเหล่านี้มีศักยภาพที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

ขั้นตอนที่ 2 การรับรู้ (Cognition) หากสถานการณ์ในขั้นที่ 1 ก่อให้เกิดความคับข้องใจแล้วศักยภาพของการเป็นปฏิปักษ์กันก็จะเป็นจริงขึ้นมาในขั้น ตอนที่ 2 สภาพการณ์ในขั้นตอนที่ 1 จะนำไปสู่ความขัดแย้งหากบุคคลรู้สึกว่ามันถูกกระทบโดยสภาพการณ์นั้น การรู้ว่าตนถูกกระทบโดยสภาพการณ์นำหรือการรู้ว่าสภาพการณ์นำส่งผลกระทบต่อตนเป็นการรับรู้ของบุคคลในขั้นนี้บุคคลจะรับรู้ว่ามี ความขัดแย้งเกิดขึ้นหรือความขัดแย้งที่รับรู้ได้ (Perceived Conflict) และบุคคลอาจรู้สึกว่ามี ความขัดแย้งเกิดขึ้นหรือเป็นความขัดแย้งที่รู้สึกได้ (Felt Conflict)

ขั้นตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) การที่คนรับรู้ว่ามี ความขัดแย้งหรือรู้สึกว่ามี ความขัดแย้งนั้น หากยังไม่ได้แสดงพฤติกรรมของความขัดแย้งที่เปิดเผยออกมา อาจมีเพียงความคับข้องใจแต่หากเมื่อฝ่ายใดแสดงเจตนาหรือจงใจกระทำเพื่อขัดขวางไม่ให้อีกฝ่ายหนึ่ง บรรลุจุดมุ่งหมายพฤติกรรมที่แสดงความขัดแย้งอย่างเปิดเผยที่จะเกิดขึ้น เช่น การพูด การแสดงความก้าวร้าว การใช้กำลังกาย การใช้ความรุนแรง เป็นต้น เมื่อความขัดแย้งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย แต่ละฝ่ายก็จะพยายามจัดการกับความขัดแย้งโดยหาทางลดความคับข้องใจ พฤติกรรมที่แต่ละฝ่ายแสดงออกเพื่อจัดการกับความขัดแย้ง

ตาราง 12 แสดง Ordinary least square method

	Standardized Coefficients			
	Beta (t)			
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
เพศ	-0.013 _(-0.284)	-0.025 _(-0.508)	-0.018 _(-0.362)	0.003 _(0.064)
สถานภาพ	0.009 _(0.151)	0.033 _(0.520)	0.004 _(0.066)	0.007 _(0.117)
อายุ	0.030 _(0.284)	-0.061 _(-0.551)	-0.014 _(-0.126)	0.022 _(0.206)
ระดับการศึกษา	0.219* _(4.087)	0.295* _(5.391)	0.304* _(5.847)	0.196* _(3.559)
ตำแหน่งงาน	0.019 _(0.381)	0.035 _(0.658)	-0.002 _(-0.036)	-0.009 _(-0.175)
อายุการทำงาน	-0.135 _(-1.396)	-0.183*** _(-1.827)	-0.170*** _(-1.711)	-0.147 _(-1.515)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.276* _(3.083)	0.363* _(3.922)	0.330* _(3.628)	0.237* _(2.610)
ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน	0.105** _(2.037)			0.091*** _(1.752)
ความรู้ทางการเงินขั้นสูง	0.228* _(4.151)			0.211* _(3.719)
ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์		0.071 _(1.397)		0.056 _(1.166)
ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์		-0.109*** _(-1.813)		-0.050 _(-0.853)
ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน		0.025 _(0.442)		0.055 _(0.999)
ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน		0.041 _(0.860)		0.015 _(0.325)
สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%)			0.171* _(3.469)	0.153* _(3.177)

ตาราง 12 (ต่อ)

	Standardized Coefficients			
	Beta ⁽¹⁾			
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
สัดส่วนการลงทุนในตรา สารทุน (%)			0.094** _(2.014)	0.075 _(1.643)
R Square	0.267	0.215	0.233	0.296
Adjusted R Square	0.250	0.193	0.215	0.268
F	15.585	9.501	12.920	10.471
Sig.	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 12 แสดงผลในส่วนของการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น ตัวแปรควบคุม และตัวแปรตาม โดยทำการหาความสัมพันธ์ทั้งหมด 4 รูปแบบ ผ่านวิธี Ordinary least square regression ทั้งนี้ในการหาความสัมพันธ์จะแบ่งรูปแบบตามตัวแปรอิสระ ซึ่งมีทั้งหมด 3 กลุ่มตัวแปร อันได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ความรู้ทางการเงิน ประกอบด้วยความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง กลุ่มที่ 2 คือ การประเมินเกี่ยวกับตัวเองทั่วไปซึ่งประกอบด้วย การประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจในด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน และความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน ซึ่งตัวแปรความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนจะเป็นตัวแปรที่ทางวิจัยนี้ให้ความสนใจ กลุ่มที่ 3 คือ การลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน ประกอบไปด้วย ตัวแปรสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) และสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน (%)

ตามที่กล่าวข้างต้นในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม และตัวแปรตาม คือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จะแบ่งออกเป็น 4 โมเดล ได้แก่ โมเดล 1 จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกลุ่มที่ 1 กับตัวแปรตาม โมเดล 2 จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกลุ่มที่ 2 กับตัวแปรตาม โมเดล 3 จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกลุ่มที่ 3 กับตัวแปรตาม และในส่วนของโมเดล 4 จะเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด และตัวแปรตาม โดยที่แต่ละโมเดลจะประกอบด้วยตัวแปรควบคุมทุกตัว และตัวแปรอิสระตามที่กำหนด

สำหรับโมเดล 1 นั้น พบว่า ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานก็มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

สำหรับโมเดล 2 นั้น พบว่า ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับอายุการทำงาน และความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

สำหรับโมเดล 3 นั้น แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุการทำงานมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

สำหรับโมเดล 4 นั้น แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้ทางการเงินขั้นสูง และสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในส่วนของความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

ตาราง 13 แสดง Binary logistics regression

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.
เพศ	0.847	0.292	0.871	0.290	0.920	0.287	0.801	0.306
อายุ (based 20 – 30 ปี)								
31 – 40 ปี	0.398	0.829	0.613	0.822	0.393	0.815	0.408	0.869
41 – 50 ปี	0.375	0.731	0.429	0.728	0.382	0.724	0.362	0.769
51 – 60 ปี	0.600	0.464	0.634	0.466	0.579	0.465	0.629	0.487
สถานภาพสมรส (based ใต้)								
สมรส								
หม้าย/หย่าร้าง	1.796	0.853	1.869	0.847	3.209	0.865	2.261	0.931
	2.077	0.823	2.734	0.810	4.194***	0.833	2.834	0.905
ระดับการศึกษา (based ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี)								
ปริญญาตรี	0.000	40198.139	0.000	40187.695	0.000	40189.743	0.000	40192.443
ปริญญาโท	0.000	40198.139	0.000	40187.695	0.000	40189.743	0.000	40192.443
ปริญญาเอก	0.000	40198.139	0.000	40187.695	0.000	40189.743	0.000	40192.443

ตาราง 13 (ต่อ)

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.
ตำแหน่งงาน (based ช่าง)								
วิศวกร	0.604	0.520	0.512	0.516	0.807	0.498	0.661	0.557
วิทยากร	0.864	0.397	0.908	0.402	1.331	0.390	0.959	0.425
พนักงานวิชาชีพ	0.729	0.414	0.764	0.410	0.978	0.409	0.792	0.434
นักบัญชี	0.258**	0.592	0.190*	0.600	0.327***	0.589	0.218**	0.641
อื่นๆ	1.286	0.694	3.525***	0.691	3.204***	0.662	1.372	0.746
อายุการทำงาน (based น้อยกว่า หรือเท่ากับ 3 ปี)								
3.1- 6 ปี	2.193	0.863	1.676	0.867	2.388	0.850	2.637	0.940
6.1-10 ปี	1.697	0.815	1.309	0.811	1.797	0.800	2.213	0.883
มากกว่า 10 ปี	2.990	0.767	2.981	0.768	2.638	0.769	3.577	0.836
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) (based ต่ำกว่า 20,000)								
20,001 – 40,000	0.152**	0.879	0.159**	0.884	0.163**	0.867	0.187***	0.930
40,001 – 60,000	0.377	0.758	0.500	0.765	0.569	0.746	0.496	0.804
60,001 บาทขึ้นไป	0.511	0.477	0.555	0.477	0.669	0.481	0.620	0.502

ตาราง 13 (ต่อ)

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.
ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน	1.211	0.122					1.173	0.130
ความรู้ทางการเงินขั้นสูง	1.231*	0.065					1.181**	0.071
ประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์			1.052	0.076			1.071	0.081
ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์			0.738***	0.165			0.808	0.177
ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน			1.148	0.158			1.184	0.169
ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน (based กล้าเสี่ยงมาก)								
กล้าเสี่ยงปานกลาง			0.587	0.411			0.665	0.440
กล้าเสี่ยงเล็กน้อย			1.750	0.425			1.358	0.458
ไม่กล้าเสี่ยง			1.098	0.399			0.866	0.415
ไม่ทราบ			1.502	0.348			1.081	0.363

ตาราง 13 (ต่อ)

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.	Exp (B)	S.E.
สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมใน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%)					1.166*	0.048	1.167*	0.050
สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน (%)					1.014**	0.007	1.011	0.007
Constant	9.102E8	40198.1	8.763E9	40187.7	1.352E8	40189.7	1.705E8	40192.4
-2 Log likelihood	406.638	412.338	410.145	383.600				
Cox & Snell R Square	0.286	0.272	0.275	0.319				
Nagelkerke R Square	0.384	0.365	0.368	0.427				
Chi-square	133.265	124.753	125.820	149.554				
Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000				

*p-value<0.01, ** p-value<0.05, *** p-value<0.10

จากตาราง 13 ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ รวมถึงตัวแปรควบคุม ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นจะทำการแบ่งรูปแบบความสัมพันธ์ออกเป็น 4 รูปแบบ เช่นเดียวกับวิธีกำลังสองน้อยสุด แต่ในตารางนี้จะเป็นการใช้วิธี Binary logistics regression ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร

สำหรับโมเดล 1 นั้น พบว่า ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของตัวแปรอิสระที่สนใจคือ ความรู้ทางการเงิน พบว่า ความรู้ทางการเงินขั้นสูงมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับโมเดล 2 นั้น พบว่า ตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวแปรอิสระ คือความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

สำหรับโมเดล 3 นั้นแสดงให้เห็นว่า สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับโมเดล 4 นั้นแสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ในส่วนของความรู้ทางการเงินขั้นสูง (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (%) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาเรื่องความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษา: พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 395 คน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จากผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จึงได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยวิธีกำลังสองน้อยสุด ซึ่งนำทั้งตัวแปรควบคุมและตัวแปรอิสระมาใช้ในการหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม พบว่า ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน ความรู้ทางการเงินขั้นสูง และสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับวิธี Binary logistics regression ที่พบว่าความรู้ทางการเงินขั้นสูง และสัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยสุด และ Binary logistics regression นำตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมทั้งหมดมาใช้ในการหาความสัมพันธ์ พบว่า ความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระ อันได้แก่ สัดส่วนการจ่ายเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุน ประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความสนใจศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ ความจำเป็นในความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน และความรู้ทางการเงินขั้นสูง ล้วนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น นอกจากนี้ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุมและตัวแปรตาม พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน ล้วนมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2011) งานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2007) และงานวิจัยของ Almenberg and Widmark (2011) ซึ่งล้วนศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ในส่วน of ความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ Almenberg and Widmark (2011) ที่พบว่าทัศนคติต่อความกล้าเสี่ยงก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และงานวิจัยของ Rooij, Lusardi and Alessie (2007) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุนกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แต่ทั้งนี้ในงานวิจัยได้กล่าวถึงข้อจำกัดในงานวิจัยอันเนื่องมาจากข้อมูลไม่ครบถ้วน อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยที่แตกต่างสามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นการศึกษาที่ประเทศที่แตกต่างกัน และมีกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาในงานวิจัยนี้ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกระตุ้นการลงทุน หรือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้นได้ โดยผ่านการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการลงทุนได้

สำหรับข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากรายงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และเป็นการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความกล้าเสี่ยง/ความกล้าลงทุน และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย ในรายงานวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ทำงานศึกษาในกลุ่มประชากรอื่น เช่น พนักงานองค์กรเอกชน เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงความสอดคล้องหรือความแตกต่างในผลของงานวิจัย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ณภัชดา ธาราชีวิน และธงชัย ศิริวรรณนะ. (ม.ป.ป). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณ. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2558, จาก <http://cm-mba.bus.ku.ac.th/files/25570699.pdf>.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2545). ก้าวแรกสู่การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). ห้องเรียนนักลงทุน : มือใหม่เริ่มลงทุน. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558, จาก <http://www.set.or.th/education/th/begin/begin.html>.
- วี ลงกานี. (2550). การลงทุน: แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- ศิริวรรณ ว่องวีรวุฒิ และลดารัตน์ ศรีรักษ์. (2554). การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558, จาก www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw31.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). บัญชีประชาชาติ. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558, จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=1
- Almenberg, J. and Dreber, A. (2012). Gender, Stock Market Participation and Financial Literacy. SSE/EFI Working Paper Series in Economics and Finance No 737.
- Almenberg, J. and Widmark, O. (2011). Numeracy, financial literacy and participation in asset markets. *Journal of Pension Economics and Finance*, 10, 585-598.
- Barsky, R. F., Juster, M. Kimball and M. Shapiro. (1997). Preference parameters and behavioral heterogeneity: an experimental approach in the health and retirement study. *Quarterly Journal of Economics*, 112, 537-579.
- Banks, J. and Oldfield, Z. (2007). Understanding Pension: Cognitive function, numeracy and retirement saving, *Fiscal Studies*, 28, 143-170.
- Bertaut, C. and Starr-McCluer, M. (2000). Household Portfolios in the United States. FEDS Working Paper No. 2000-26.

- Chiteji, N. S. and Frank, P. S. (1999). Portfolio choices of parents and their children as young adults: Asset accumulation by African-American families. *American Economic Review Papers and Proceedings*, 89, 377-380.
- Christelis, D., Tullio, J. and Mario, P. (2010). Cognitive Abilities and Portfolio Choice. *European Economic Review*, 54, 18-38.
- Cooley, P. L., Hubbard, C. M. and Walz, D. T. (2011). Portfolio Success Rates: Where to Draw the Line. *Journal of Financial Planning*, 48-60.
- Grinblatt, M., Keloharju, M. and Linnainmaa, J. (2011). IQ and Stock Market Participation. *Journal of Finance*, 66(6), 2119-2164.
- Harlow, W. V. (2011). *Optimal Asset Allocation in Retirement: A Downside Risk Perspective*. Putnam Institute.
- Lusardi, A. (1999). Information, Expectation, and Saving for Retirement. *Behavioral Dimensions of retirement Economics*, Washington, D.C.: Brookings Institution Press and Russell Sage Foundation.
- Lusardi, A. (2003). *Planning and Saving for Retirement*. Working Paper, Dartmouth College.
- Lusardi, A. (2012). Numeracy, financial literacy, and financial decision-making. NBER Working Paper n.17821.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2006). Baby Boomer Retirement Security: The Role of Planning, Financial Literacy, and Housing Wealth. *Journal of Monetary Economics*, 54, 205-224.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2007a). *Financial Literacy and Retirement Planning: New Evidence from the Rand American Life Panel*. Pension Research Council Working Paper WP2007-3.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2007b). Financial literacy and retirement preparedness: evidence and complications for financial education. *Business Economics*, 2007, 35-44.
- Lusardi, A. and Mitchell, O. S. (2008). Planning and Financial Literacy: How Do Women Fare?. *American Economic Review*, 2008(2), 413-417.

- Lusardi, A., Mitchell, S. O. and Curto, V. (2009). **Financial Literacy Among the Young: Evidence and Implications for Consumer Policy**. NBER Working Paper n.15352.
- Mankiw, N. G. and Zeldes, S. P. (1991). The Consumption of Stockholders and Non-stockholders. *Journal of Financial Economics*, 29, 97-112.
- Rooij, M. v., Lusardi, A. and Alessie, R. (2007). **Financial Literacy and Stock market Participation**. NBER Working paper n. 13565.
- Rooij, M. v., Lusardi, A. and Alessie, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics*, 2011(2), 449-472.
- Vissing-Jorgensen, A. (2002). **Towards an Explanation of Household Portfolio Choice Heterogeneity: Nonfinancial Income and Participation Cost Structures**. NBER Working Paper n.8884.
- Yoong, J. (2010). **Financial Illiteracy and stock market participation; Evidence from the RAND American Life Panel**. Pension Research Council Working Paper No.2010-29.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยรัตนนคร

ภาคผนวก ก ตาราง

ตาราง 14 แสดงรายได้และการออมส่วนบุคคลปี 2552-2556

	ปี พ.ศ.	2552	2553	2554	2555	2556
รายได้พึง	รวม					
จ่ายใช้สอย	(ล้านบาท)	5,612,949	6,130,171	6,497,536	7,045,490	7,184,310
ส่วนบุคคล	เฉลี่ยต่อคน					
(Disposable	(บาท)	85,638	92,993	98,129	105,960	107,622
Personal	อัตราการ		8.59%	5.52%	7.98%	1.57%
Income)	เปลี่ยนแปลง					
	รวม					
ค่าใช้จ่ายส่วน	(ล้านบาท)	5,503,639	6,059,360	6,578,259	7,285,312	7,700,402
บุคคล	เฉลี่ยต่อคน					
(Personal	(บาท)	83,970	91,919	99,348	109,567	115,353
Outlay)	อัตราการ		9.47%	8.08%	10.29%	5.28%
	เปลี่ยนแปลง					
	รวม					
การออมส่วน	(ล้านบาท)	562,118	586,273	613,053	633,112	594,439
บุคคล	เฉลี่ยต่อคน					
(Personal	(บาท)	8,576	8,894	9,259	9,522	8,905
Savings)	อัตราการ		3.71%	4.10%	2.84%	-6.48%
	เปลี่ยนแปลง					
ร้อยละการออมส่วนบุคคลต่อ		10	9.6	9.4	9	8.3
รายได้พึงจ่ายใช้สอย						

ที่มา: สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ (2558)

ตาราง 15 แสดงแนวทางการจัดสรรเงินลงทุนเบื้องต้นตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้/ ประเภทการลงทุน	เงินสด	ตราสารหนี้	ตราสารทุน
รับความเสี่ยงได้ต่ำ	20% - 40%	30% - 50%	20% - 40%
รับความเสี่ยงได้ปานกลาง	10% - 30%	20% - 40%	40% - 60%
รับความเสี่ยงได้สูง	5% - 15%	10% - 30%	60% - 80%

ที่มา: ห้องเรียนนักลงทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558)

ตาราง 16 แสดงจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุจำนวนพนักงานที่ออกจากงานด้วยความยินดีทั้งสองฝ่าย และจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุก่อนกำหนด ตั้งแต่ปี 2551-2555

คุณวุฒิ / พ.ศ.	ตารางแสดงจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุ	สถิติผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามวุฒิ	ตารางแสดงจำนวนพนักงานที่ออกจากงานด้วยความยินดีทั้งสองฝ่ายและเกษียณอายุก่อนกำหนด	เปอร์เซ็นต์การลาออกและเกษียณก่อนกำหนด
2551	395	23,438	249	1.0624%
2552	464	22,457	611	2.7208%
2553	467	22,591	261	1.1553%
2554	539	22,981	342	1.4882%
2555	601	22,825	627	2.7470%

ที่มา: ฝ่ายบริหารงานบุคคล (2558)

ตาราง 17 แสดงข้อมูลผลการดำเนินงานนโยบายตราสารหนี้ และตราสารทุน
ปี 2553-2557

หน่วย: ล้านบาท	2553	2554	2555	2556	2557
เงินกองทุนรวมนโยบายตราสารหนี้ เฉลี่ย/ เดือน	12,661.88	28,010.86	29,602.01	29,067.77	30,262.45
สัดส่วนการลงทุนในนโยบาย ตราสารหนี้	70.60%	70.50%	68.73%	62.58%	63.72%
เงินกองทุนรวมนโยบาย ตราสารทุนเฉลี่ย/ เดือน	5,273.01	11,721.90	13,470.50	17,377.51	17,234.10
สัดส่วนการลงทุนในนโยบาย ตราสารทุน	29.40%	29.50%	31.27%	37.42%	36.28%

ที่มา: กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน (2558)

ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินและการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

กรณีศึกษา: พนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศไทย

คำชี้แจง: โปรดเติมเครื่องหมาย X และกรอกข้อความให้สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอความกรุณาในการตอบข้อมูลตามความเป็นจริงและความเห็นที่แท้จริงของท่าน และขอขอบพระคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
() ชาย () หญิง
2. สถานภาพ
() โสด () สมรสแล้ว () หม้าย/หย่าร้าง
3. อายุ
() 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี () 41 – 50 ปี () 51 – 60 ปี
4. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
5. ตำแหน่งงาน ระดับ
6. อายุของการทำงาน
() น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี () 3.1 -6 ปี () 6.1 -10 ปี () มากกว่า 10 ปี
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
() น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท () 20,001-40,000 บาท
() 40,001 – 60,000 บาท () 60,001 บาทขึ้นไป
8. ปัจจุบันท่านลงทุนจ่ายเงินสะสมในการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ เป็นสัดส่วนเท่าใดของเงินเดือน %
9. ปัจจุบันท่านลงทุนในการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ ในสัดส่วนเท่าใด
ตราสารทุน % ตราสารหนี้ %

10. นอกเหนือจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งนี้ ท่านได้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในรูปแบบอื่น เช่น เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ลงทุนในกองทุนต่างๆ เป็นต้น หรือไม่
- () ลงทุน () ไม่ลงทุน

ส่วนที่ 2

1. สมมติว่าคุณมีเงินในบัญชีเงินฝาก 100 บาท และอัตราดอกเบี้ยคือ 2% ต่อปี หลังจากผ่านไป 5 ปี คุณคิดว่าคุณจะมีเงินในบัญชีเท่าไร ในกรณีที่ไม่มีการถอนเงินออกเลยตลอดระยะเวลาดังกล่าว
- มากกว่า 102 บาท
 - เท่ากับ 102 บาท
 - น้อยกว่า 102 บาท
 - ไม่ทราบ
2. สมมติว่าคุณมีเงินในบัญชีเงินฝาก 100 บาท และอัตราดอกเบี้ยคือ 20% ต่อปี คุณไม่เคยถอนเงินหรือดอกเบี้ยที่ได้รับเลย หลังจากผ่านไป 5 ปี คุณคิดว่าจะมีเงินในบัญชีทั้งหมดเท่าไร
- มากกว่า 200 บาท
 - เท่ากับ 200 บาท
 - น้อยกว่า 200 บาท
 - ไม่ทราบ
3. สมมติว่า อัตราดอกเบี้ยของบัญชีเงินฝากของคุณคือ 1% ต่อปี และอัตราเงินเฟ้อ 2% ต่อปี หลังจากผ่านไป 1 ปี คุณคิดว่าคุณสามารถซื้อสินค้าได้เท่าไรด้วยเงินที่อยู่ในบัญชี
- มากกว่าปัจจุบัน
 - เท่าเดิม
 - น้อยกว่าปัจจุบัน
 - ไม่ทราบ

4. สมมติว่าในวันนี้เพื่อนได้รับมรดก 10,000 บาท แต่พี่น้องของเขาจะได้รับมรดก 10,000 บาท ในอีก 3 ปีข้างหน้า ใครจะรวยกว่ากันจากการรับมรดก
- เพื่อน
 - พี่น้องของเพื่อน
 - รวยเท่ากัน
 - ไม่ทราบ
5. สมมติว่าในปี 2018 รายได้ของคุณเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า ในขณะที่เดียวกันราคาสินค้าก็เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าเช่นกัน ในปี 2018 คุณจะสามารถซื้อของด้วยเงินรายได้ของคุณเท่าไร
- มากกว่าปัจจุบัน
 - เท่าเดิม
 - น้อยกว่าปัจจุบัน
 - ไม่ทราบ

ส่วนที่ 3

1. คำอธิบายข้อไหนที่อธิบายถึงหน้าที่หลักของตลาดหุ้น
- ตลาดหุ้นช่วยทำนายกำไรของหุ้น
 - ตลาดหุ้นทำให้ราคาหุ้นเพิ่มขึ้น
 - ตลาดหุ้นช่วยเป็นสื่อกลางให้กับคนที่ต้องการซื้อหุ้นและขายหุ้นมาเจอกัน
 - ไม่มีข้อถูก
 - ไม่ทราบ
2. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อถูกต้อง ถ้ามีคนซื้อหุ้นของบริษัท B ในตลาดหุ้น
- เขาร่วมเป็นเจ้าของบริษัท B
 - เขาให้บริษัท B ยืมเงิน
 - เขาต้องรับผิดชอบหนี้สินของบริษัท B
 - ไม่มีข้อถูก
 - ไม่ทราบ

3. ข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง
- เมื่อคนลงทุนกองทุนรวม จะไม่สามารถถอนเงินได้ในปีแรก
 - กองทุนรวมสามารถลงทุนในสินทรัพย์ได้หลายประเภท เช่น สามารถลงทุนได้ทั้งในหุ้นและพันธบัตร
 - กองทุนรวมรับประกันในการจ่ายอัตราผลตอบแทนซึ่งขึ้นอยู่กับผลงานที่ผ่านมาของเขา
 - ไม่มีข้อถูก
 - ไม่ทราบ
4. ข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง ถ้ามีคนซื้อตราสารหนี้ของบริษัท B
- เขาร่วมเป็นเจ้าของบริษัท B
 - เขาให้บริษัท B ยืมเงิน
 - เขาต้องรับผิดชอบหนี้สินของบริษัท B
 - ไม่มีข้อถูก
 - ไม่ทราบ
5. ในช่วงระยะเวลายาวมากกว่า 20 ปี สินทรัพย์ประเภทไหนให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสูงที่สุด
- บัญชีเงินฝาก
 - ตราสารหนี้
 - หุ้น
 - ไม่ทราบ
6. โดยเฉลี่ยแล้วสินทรัพย์ประเภทไหนที่มีความผันผวนสูงที่สุด
- บัญชีเงินฝาก
 - ตราสารหนี้
 - หุ้น
 - ไม่ทราบ

7. เมื่อนักลงทุนลงทุนในสินทรัพย์หลายประเภท ความเสี่ยงของโอกาสที่จะขาดทุนเป็นอย่างไร
- เพิ่มขึ้น
 - ลดลง
 - เท่าเดิม
 - ไม่ทราบ
8. โดยเฉลี่ยความผันผวนการลงทุนในหุ้นจะมากกว่าการลงทุนในตราสารหนี้ จริงหรือไม่
- จริง
 - เท็จ
 - ไม่ทราบ
9. การซื้อหุ้นบริษัทจะให้ผลตอบแทนที่มั่นคงกว่าการซื้อกองทุนรวม จริงหรือไม่
- จริง
 - เท็จ
 - ไม่ทราบ
10. เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง จะเกิดอะไรขึ้นกับราคาตราสารหนี้
- เพิ่มขึ้น
 - ลดลง
 - เหมือนเดิม
 - ไม่มีข้อถูก
 - ไม่ทราบ

ส่วนที่ 4

1. จงประเมินระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ของคุณ (มี 7 ระดับ, 1 หมายถึง ต่ำมาก และ 7 หมายถึงสูงมาก)
 1 2 3 4 5 6 7 ไม่ทราบ
2. ในด้านการศึกษาของคุณนั้นมีความทุ่มเทหรือให้ความสนใจในด้านเศรษฐศาสตร์มากแค่ไหน
 มาก บ้าง นิดหน่อย แทบจะไม่ ไม่ทราบ
3. สำหรับการดำเนินชีวิตประจำวันของคุณ เช่น ในการทำงาน หรืองานอดิเรก เป็นต้น คุณมีความจำเป็นต้องมีความเข้าใจในด้านเศรษฐศาสตร์มากแค่ไหน
 มาก บ้าง นิดหน่อย แทบจะไม่ ไม่ทราบ
4. สมมติว่ารายได้ของคุณ คือรายได้ทางเดียวของครอบครัว คือ 50,000 บาท/เดือน และงานของคุณก็รับประกันได้ว่าจะจ่ายรายได้ให้คุณไปตลอดชีวิต แต่คุณได้โอกาสในการเสนองานแห่งใหม่ ซึ่งมีลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานเหมือนงานที่เดิมแต่มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้คือ
 - a. คุณมีโอกาส 50% ที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 100,000 บาท/เดือน และมีโอกาส 50% ที่รายได้ของคุณจะลดลงเหลือ 33,333 บาท/เดือน
 คุณจะย้ายไปทำงานที่ทำงานใหม่ใช่หรือไม่ ใช่ ไม่ ไม่ทราบ
 (ถ้าตอบ "ใช่" ให้ไปที่ข้อ b ถ้าตอบ "ไม่" ให้ไปที่ข้อ c)
 - b. สมมติว่ามีโอกาส 50% ที่รายได้จะเพิ่มขึ้นเป็น 100,000 บาท/เดือน และมีโอกาส 50% ที่รายได้จะลดลงเหลือ 25,000 บาท/เดือน
 คุณจะเปลี่ยนที่ทำงานใหม่ใช่หรือไม่ ใช่ ไม่ ไม่ทราบ
 - c. สมมติว่ามีโอกาส 50% ที่รายได้จะเพิ่มขึ้นเป็น 100,000 บาท/เดือน และมีโอกาส 50% ที่รายได้จะลดลงเหลือ 40,000 บาท/เดือน
 คุณจะเปลี่ยนที่ทำงานใหม่ใช่หรือไม่ ใช่ ไม่ ไม่ทราบ